

zák. jest splniště rozhodno pro měnu, v níž se má platiti, a právem tedy rozhod soud odvolací, že žalovaní mají platiti úroky ve měně československé.

Čís. 556.

Zavázal-li se manžel smírem při dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože platiti manželce určité výživné, může se manželka za změněných poměrů domáhati jeho zvýšení, třeba bylo smírem zvýšení vyloučeno. Zásady § 19 rozl. zák. jest použiti i, pokud jde o manžele rozvedené.

(Rozh. ze dne 22. června 1920, Rv II 82/20.)

Při dobrovolném rozvodu sporných stran uzavřen byl dne 27. dubna 1916 smír ve formě notářského spisu, jímž zavázal se manžel platiti manželce 120 K měsíčně. Ve smíru bylo pomýšleno též na snížení výživného, kdyby se poměry manželovy podstatně zhoršily. Napotom zlepšilo se však socialní postavení manželovo; manželka domáhala se zvýšení vyživovacích příspěvků, opírajíc nárok svůj najmě o § 91 obč. zák. Procesní soud první stolice žalobu zamítl v podstatě z těchto důvodů: V občanském zákoníku upraveno jest manželství jako poměr soukromoprávní. Povinnosti manželčiny obsahuje § 92 obč. zák., práva její jsou výtčena v § 91 obč. zák. Jest přirozeno, že za trvání manželství jest vůči dalekosáhlým závazkům manželčiny povinnost manželova rázu donucujícího. Dojde-li k rozvodu manželství, upravuje zákon vyživovací povinnost manželovu různým způsobem. Při rozvodu nedobrovolném stanoví § 1264 obč. zák. výslovně povinnost manželovu, vyživovati manželku, je-li bezvinnou, při obapolné vině přichází po případě v úvahu dvorský dekret ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s. Je-li vinna rozvodem pouze manželka, nepřisluší jí nárok na výživu, z čehož dlužno vyvozovati, že při nedobrovolném rozvodu vyvěrá manželova povinnost ku výživě manželky z jeho zavinení, nikoliv však z toho, že by snad svazek manželský dále trval. Při dobrovolném rozvodu jest dle § 105 obč. zák. věcí manželů, by své majetkové poměry upravili, ujednání takové jest předpokladem, by mohl rozvod býti povolen. Zákonodárce ponechává manželům, by si upravili poměry vyživovací, vycházeje ze zásady, že manželství jest poměrem soukromoprávním, byť mu bylo přiznati jakýsi nádech veřejnoprávní. Ujednáním takovým jsou manželé vázáni jak ve svůj prospěch tak i ve svůj nepospěch. Na místo vyživovací povinnosti dle § 91 obč. zák. vstoupil tu závazek ze smíru, manžel jest sprostěn povinností, uložené mu § 91 obč. zák., předpokládajíc, že smír byl poctivě uzavřen a není snad neplatným z důvodu § 1385—1388 obč. zák. V případě, o nějž tu jde, nebylo nic takového zjištěno. Avšak i přes to, že výživné bylo ve smíru pevně ujednáno, mohla by manželka domáhati se zvýšení jeho, předpokládajíc, že by zjištěna byla vůle stran, že dlužno manželce zvýšiti výživné, změnily-li by se poměry. Než vůle tato zjištěna nebyla, jak vyplývá najmě z výpovědí právních zástupců účastněných při uzavření smíru, dle nichž naopak zvýšení bylo vyloučeno. Odvolací soud rozsudek potvrdil z týchž důvodů.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by ji, doplně řízení, znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Pokud jde o posouzení věci po stránce právní, odporuje dovolatelka názoru soudů předchozích, že smírem o výživném manželky, dojednaným podle notářského spisu ze dne 27. dubna 1916 úplně zanikla povinnost žalovaného, aby své od něho rozvedené manželce poskytoval dle § 91 obč. zák. slušnou podle svého majetku výživu, a že vzhledem k svědectví právních zástupců, kteří onen smír dojednali, každé zvýšení oněch 120 K měsíčně, kterými žalovaný chtěl k výživě manželčině přispívati, podle vůle stran mělo býti vyloučeno, ač toho výslovně do smíru nepojali, nepomenuvše ovšem výslovně stanoviti přípustnost snížení i tohoto peníze. Avšak povinnost manželova, poskytovati manželce nutnou výživu, nekotví toliko v právu soukromém, nýbrž jest povahy veřejnoprávní, a jest tedy vyloučeno, by muž, odvolávaje se na nějaký manželkou ohledně výživného snad neobezřetně dojednaný smír této, pak odpíral i nutnou výživu a tuto svou povinnost, manželku živiti, snažil se přesunouti na veřejnou dobročinnost nebo na domovskou obec. Takové smlouvy o výživném jsou změnitelny, když úplná změna poměrů, které se strany ani nadíti nemohly, nutně toho vyžaduje. Názoru tomu nasvědčuje též naše zákonodárství a to § 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. o rozluce manželství, jenž stanoví, že ujednání stran a rozhodnutí soudu podle §§ 106 a 108 obč. zák. zůstávají i po vyslovené rozluce manželství v platnosti, pokud se strany nedohodnou jinak, že však z důležitých důvodů může kterýkoliv z rozloučených manželů žádati za nové spořádání majetkových poměrů pořadem práva. Tím jest vyslovena zásada všeobecná, již lze užití i v případech, ve kterých jde o uspořádání výživného mezi rozvedenými manželi. Že 120 K měsíčně v roce 1916 daleko nestačilo k výživě člověka, jest při drahotě všech životních potřeb, která již tehdy byla všeobecnou, notorické a poměry ty dosud se jen znenáhla zlepšují. Scházejí-li žalobkyni, jak tvrdí, prostředky aspoň k nutné výživě a není-li pro nemoc aneb pro jiné překážky s to vlastní prací nedostatku tomu odpomoci, pak vzchází přes všechna opačná dojednání obou stran muži povinnost, by ženě aspoň nutnou výživu poskytoval a to tak dlouho, až dosavadní nevšední drahota pomine a životní poměry rozvedené manželky selepší.

Čís. 557.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Cizozemci mohou se pro spor o rozluce manželství podrobiti soudu tuzemskému.

(Rozh. ze dne 22. června 1920, Rv II 89/20.)

Manželé jsou příslšni do Vídně, poslední společné bydliště bylo ve Vídni, manželka bydlela pak v Kyjově na Moravě. Žalobu o rozluce man-